

אימון, העצמה וחינוך ילדים

הרב מוטי זולברג

יועץ חינוכי מוסמך, מדריך כשורי חיים ומוגנות

מחבר הספר "דע לך בני"

פרשת ראה

עונש או תוצאה טקסית?

"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה"

ענישה היא אחד הסוגיות הקשות והמורכבות ביותר בחינוך. במספר מקומות בס"ד העברתי הרצאה בנושא ושם, ההורים התנתקו מהמושג "עונש" ועברנו מסע אל מחוז חדש ומופלא הקרוי: "תוצאה טבעית".

כשאנחנו לא מתערבים במציאות ולא מתווכים בינה לבין ההתנהגות, הילד לומד את הלקח מהמציאות. לכן תוצאות טבעיות נלמדות לבד: אם אזרוק צעצוע הוא ישבר, אם לא אתארגן בזמן סביר אאחר.

הילד לומד שיש גם רווח וגם מחיר להתנהגותו. כשהילד משלם מחיר שבעיניו עולה על הרווח הוא לומד על בשרו שההתנהגות הנ"ל אינה כדאית לו. המוטיבציה לשינוי היא פנימית של הילד ולא מוטיבציה חיצונית של הורה, ומכאן האפקטיביות של הלמידה. כלומר, הילד לומד מתוך התנסות ובוחר לעצמו מה נכון וכך גם מפתח עצמאות ואחריות. לרוב, מתוך הרצון של ההורים לגונן הגנת יתר על הילד, הם מונעים ממנו את הלמידה שבאמצעות תוצאות טבעיות. הורה אשר מונע מילדו לחוות תסכול, מונע ממנו גם למידה חשובה של סיבה ומסובב. חשוב לזכור שילדים אינם לומדים מנאומים ומלל, אלא ממעשים. עם זאת, לא בכל מצב ניתן לתת לתוצאה הטבעית ללמד את הילד, מאחר ויש מצבים בהם התוצאה הטבעית מסכנת את הילד. במצב המצריך התערבות מבוגר, נדרשת תוצאה הגיונית.

תוצאה הגיונית היא הצבת גבול אשר יש קשר הגיוני בינו לבין המעשה הלא רצוי. התוצאה הטבעית היא תגובה להפרת חוקים וחציית גבולות.

מה הרווח? תוצאות טבעיות והגיוניות מאפשרות להורים להישאר ידידותיים כלפי הילד גם במצבים לא נעימים. ממקום זה ההורה יכול לעודד את הילד, שחש נפגע מההתנהגות שלו עצמו ולא משרירות ליבו של ההורה. בדרך זו הילד לומד עצמאות מעצם החופש שניתן לו להתנסות, לומד שהוא עצמו אחראי לתוצאות מעשיו, הוא מועצם מכך שמגלה את ערכו ולומד לשמור על עצמו מבלי להיות תלוי באחרים.

mottizol@gmail.com

054-5773002